Kniha: Anna Karenina (Lev Nikolajevič Tolstoj)

Předmět: Český jazyk – rozbor díla

Přidal(a): Jojo

Lev Nikolajevič Tolstoj

- spisovatel, pedagog, filozof, reformátor, vizionář
- spoluzakladatel psychologického románu
- metoda introspekce (sebepozorování) – uvádí čtenáře do vnitřního světa hrdinů, projevuje se jeho životní filozofie
- inspiroval se u Rousseaua, Dickense, Stendhala, Flauberta
- Jasná Poljana
- rodiče brzy zemřeli, propadl hazardu – dluhy
- studium – filozofie a práva – nedokončil – vlastní učební plán, introspekce = sebepozorování – vedl si deník
- vstoupil do armády – sevastopolské tažení
- cestoval po Evropě – uvědomuje si zaostalost Ruska
- návrat do rodného kraje, pomoc občanům, založení školy, individuální přístup k dětem (vydával reformní pedagogický časopis)
- roku 1862 se oženil – v manželství velké neshody, byl nevěrný, ženu psychicky týral (nutil ji číst jeho deníky), složitý duchovní vývoj
- odmítal carismus, soudobé pravoslaví, ale i liberalismus evropského západu a průmyslový pokrok, západní společnost považoval za nelidskou a krutou, dopisoval si s Masarykem
- snažil se zařadit mezi mužiky (jak prací, tak oblékáním)
- obhajoval patriarchát, žena se má pouze starat o rodinu, po svatbě se vzdát všech zájmů a přizpůsobit se manželovi (v díle Anna Karenina najděte představitelky této role)
- postavy pacifistů s autobiografickými rysy – Pierre Bezuchov (Vojna a mír), Konstantin Levin (Anna Karenina)
- svými názory si proti sobě poštval rodinu, byl nucen opustit svou obec, cestoval vlakem po Bulharsku, onemocněl, zemřel v jedné opuštěné stanici.

Další díla:

- Autobiografická trilogie: Dětství, Chlapectví, Jinošství
- Povídky: Sevastopolské povídky
- Kreutzerova sonáta
- Romány: Vojna a mír (čtyři díly) /
- Anna Karenina (dva díly)
- Vzkříšení /1899/

Literárně historický kontext

Realismus (realis- věčný, skutečný)

- Je umělecký směr, který střídá romantismus – zastoupil ho v 2. pol. 19. století.
- Založený na kritickém poznávání skutečností, které vychází z úsilí opravdivé zobrazení lidské osobnosti. Přesné a všestranné studium společenského života, nitra člověka, zobrazení každodenního života.
- Realisté chtěli přesně zobrazit skutečnost, zbavit jí příkras a iluzí tzn. že místo individuální odlišnosti si u člověka všímají toho, co je typické.
- Hlavní žánry – román, povídka, drama

Kritický realismus

- je kvalitativně vyšší stupeň realismu.
- Objevuje se později, tj. od 80. let 19. století.
- Znakem je, že autoři se snaží o mnohem otevřenější, nesmiřitelnější pohled na společnost při zvětšování sociálních rozdílů, v jejichž důsledku vzniká napětí. Pokus o řešení soc. konfliktů.
- **Pozitivismus** – filosofický proud dokazující, že jen to je skutečné, co lze dokázat smysly a zkušeností.
- **Naturalismus** – (z lat. natura, příroda) je umělecký směr, který se snaží zachytit nezkreslenou realitu (alespoň takovou, jaká je v očích naturalistů).

Další autoři tohoto období:

- Émile Zola
- Guy de Maupassant
- Gustave Falubert
- Fjodor Michajlovič Dostojevskij
- Alois Jirásek
- Alois a Vilém Mrštíkovi
- Gabriela Preissová

Rozbor díla: Anna Karenina

Literární žánr:

- román (psychologický a společenský)

Literární druh:

- epika

Téma:

- společenskokritické dílo, prolínají se zde 3 témata, vášnivá láska Anny a Vronského (povznášející i zničující), vynikající psychologie postav, otázky morálky (opustit rodinu, jít za láskou)

Motivy:

- láska, žárlivost, nevěra, zklamání, svědomí, **společenské konvence**, kariéra, rodina, mateřská láska, život ve městě a na venkově, zábava, společenské vrstvy (šlechta, chudí), svědomí, smrt na nádraží, sebevražda

Časoprostor:

- Petrohrad, Moskva, Levinovo venkovské sídlo, Itálie, 2. polovina 19. století

Kompozice vnější:

- 8 částí, kapitoly

Kompozice vnitřní:

- chronologická, retrospektivní (v úvahách a myšlenkách postav)

2 hlavní dějové linie

- osud Anny, příběh Kitty a Levina, probíhají paralelně (vedle sebe) a zároveň se prolínají, často jsou v kontrastu (štěstí jednoho je neštěstím druhého)
- k ni se přidává **vedlejší třetí linie** – vztah manželů Oblonských – Darji a Stivy

Vypravěč:

- autorský

Vyprávěcí forma:

- er- forma

Jazyk a styl

- Hovorový, spisovný, časté fráze ve francouzštině, angličtině či němčině (poznámky pod čarou překlad), vnitřní monology
- přímá řeč, nevlastní řeč přímá a polopřímá (ve 3.os.) ve formě vnitřního monologu, často řečnické otázky Jazykové prostředky:
- spisovný jazyk, knižní a archaické výrazy
- Obrazná vyjádření:
- Tropy- metafora, přirovnání, personifikace, epiteton
- Figury- gradace

Postavy

- **Anna Arkadjevna Karenina**
  - kvůli postavení svého manžela musela dodržovat **společenské konvence,** v manželství je nešťastná
  - vášnivá, touha po opravdovém citu, hledá štěstí, které nalezne u Vronského, nebere ohledy na společnost
  - později žárlí a stává se až paranoidní
  - touha po vlastním štěstí soupeří s láskou k synovi
  - na začátku velmi energická žena, plná chuti do života, v příběhu tuto energii ztrácí
- **Alexandr Alexandrovič Karenin**
  - politik, kariérista
  - dodržuje daná pravidla společenské ho chování, je schopen udělat cokoli, aby nebyla poskvrněna jeho čest a jméno
  - velmi nábožensky založený
  - žárlivý, k Anně chladný, nechce se s ní dát rozvést, nedovolí jí navštěvovat syna, umí ale i odpouštět a být laskavý

- **Alexandr Vronskij**
    - bohatý, přitažlivý důstojník, záletník
    - až do Anny se bezhlavě zamiluje a vše jí obětuje
    - dostane se do střetu se společenskou morálkou – těžko to nese
    - přátelský, žárlivý, později paranoidní
    - přihlásí se k zodpovědnosti za smrt Anny
- **Stěpan Arkadjič Oblonskij**
    - bratr Anny
    - začátek: lhostejný, veselý, oblíbený
    - podvádí svou ženu
    - svých chyb lituje
    - rodina je na 1. místě
    - „Stiva„ – jeho přezdívka
- **Darja Alexandrovna Oblonská**
    - „Dolly„ – přezdívka
    - žena v domácnosti
    - děti na 1. místě
    - odpovídá představám Tolstého o ideální ženě
- **Konstantin Dmitrič Levin**
    - miluje venkov a přírodu
    - chodí na lovy a procházky
    - pomáhá na svém statku – pracovitý, vynalézavý
    - nesmělý, poctivý, upřímný, touží po dokonalém manželství a po rodině, žárlivý, miluje Kitty
    - nese autobiografické prvky (Tolstoj mu přisoudil své životní zkušenosti a své názory), hledá smysl bytí
- **Jekatěrina Alexandrovna Ščerbacká**
    - „Kitty„ – přezdívka
    - setra Dolly
    - oblíbená, milá, chytrá
    - smysl života nachází v lásce k Levinovi a v rodině

Děj

Anna:

- Anna přijíždí ke Stivovi-> Stivapodváděl svoji manželku, chce aby to Anna urovnala.
- Urovná jim vztah a jede domů. Ve vlaku se potkává s Vronským. Zamiluje se. Začne s ním chodit na plesy, do společnosti atd.
- Po chvilce vztahu Anna s Vronskýmotěhotní. Karenin zjistí její nevěru.
- Prve chce podat rozvod-> nábožensky založen-> změna postavení ve společnosti. Nakonec chce s ní dál žít, ale nechce, aby se s Vronskýmstýkala.
- Stále se stýkají-> porod-> Anna málem zemře. Donutí Karenina odpustit jí.
- Odjíždí s Vronskýmdo Itálie.
- Vrací se a chce rozvod. V Moskvě čekají na rozhodnutí Karenina.
- Mezi Vronským a Annou to vře. Anna se bojí, že ji nemiluje. Chce si nechat Serjožu (syn A+A). Nemá ráda Anny (narozená V+A)
- Šílí a zoufalá skáče pod vlak.

Děj

Kitty a Levin

- Kitty se má vdávat. Dvoří se jí Vronskij a Levin. Matka jí poradí Vronského (bohatý), odmítne nabídku od Levina. Levin zdrcen odjíždí. Vronskij se zamiluje do Anny a Kitty citově raní.
- Kitty „nemocná“ -> lázně a výlety
- Levin vede své hospodářství do té doby, než Dolly (sestra Kitty) přijede na statek kousek od něj. Poví mu, že Kitty přijede na návštěvu. Nepřijde, ale vidí ji v kočáře. Stále ji miluje.
- V Moskvě ho Stěpan pozve na oběd. Je tam i Kitty. Vyznají si lásku. Chtějí se vzít. Svatba.
- Levinův bratr je nemocný-> umírá. Kitty a Levin se o něj starají.
- Chvíli po úmrtí Kitty otěhotní-> syn Míťa
- Levin k narozenému cítí odpor, zklamal ho. Později si uvědomí, že ho má rád.
- Žijí spolu na venkově a jsou šťastni.

Děj

Vronskij

- Má si vzít Kitty
- Zamiluje se do Anny
- Cestují s Annou do Itálie-> dítě atd.
- Anna umírá
- Vronskij celý zničený odchází do války, aby nemyslel na Annu. Dceru Anny dává Kareninovi a s Levinovým druhým bratrem odjíždí.